

28.2.2013

Sisäasiainministeriö

SISÄASIAINMINISTERIÖ

28.02.2013

INRIKESMINISTERIET

Lausuntopyyntöne 3.1.2013, SM066:00/2011

YKSITYISTÄ TURVALLISUUSPALVELUITA KOSKEVA LAKIESITYS

Poliisihallitus on pyytänyt Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta lausuntoa viitekohdassa mainitusta lakiesityksestä.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen lausunto

Poliisilaitos pitää ehdotettua lakiesitystä onnistuneena ratkaisuna koota yhteen vartioimisliiketoimintaa ja järjestyksenvalvontaa koskeva säätely. Uutena poliisin kannalta merkityksellisenä ehdotuksena on käyttää yksityistä turva-alaa poliisin säilyttämien henkilöiden vartioinnissa.

Yksityisten turvallisuuspalveluiden laadun varmistaminen

Lakiesityksen tavoitteena on varmistaa yksityisten turvallisuuspalveluiden laatu ja luotettavuus. Toimenpiteinä olisivat toiminnan luvanvaraisuus ja tehtävissä toimivien hyväksyntä ja valvonta poliisin taholta sekä lupien peruuttamismahdollisuus. Edellytyksenä tehtävissä toimivien hyväksynnälle (8 §, 35 §, 59 § ja 75 §) on yhdenmukaisesti rehellisyys, luotettavuus ja henkilökohtaiset ominaisuudet.

Lakiehdotusta tulisi täydentää poliisin ilmoitusoikeuden osalta.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos pitää tärkeänä, että laissa esimerkiksi 94 §:n kohdalla säädettäisiin poliisilaitoksen oikeudesta ilmoittaa väliaikaisesta peruuttamisesta suoraan työnantajalle. Tämä asia on tullut mm. esille poliisilaitoksen tavatessa alueellaan toimivia suurimpia vartiointiliikkeiden edustajia. Järjestäytyneiden rikollisryhmien pääsy yksityiselle turva-alalle tulee myös tehokkaasti estää. Poliisilaitoksella tulee olla lakiin kirjattu oikeus myös ilmoittaa vartijan ajo-oikeuden menetyksestä tämän työnantajalle.

Vartioimisliiketoiminta 2 luku*Pääsyn estäminen 15 §*

Poliisilaitos ehdottaa vartijan suorittamaa pääsyn estämisen sisältöä laajennettavaksi seuraavasti suojaamaan myös toimialueen ulkopuolella vartioita rikoksilta ja häiriöiltä. 1 momenttiin uutena 2 kohtana seuraava teksti: "joka on vastustanut tai käyttäytynyt uhkaavasti toimialueella asetetun liikkeen järjestyksenvalvojaa kohtaan tai on syyllistynyt ai epäillään syyllistyneen tämän terveyttä tai henkilökohtaista koskemattomuuttaan loukkaa-

vaan rikokseen tai muuhun rikokseen, joka on tehty kostona tämän suorittamasta valvontatehtävästä”.

Ellei suojaa haluta laajentaa toimialueen ulkopuolella, voitaisiin vartijat lisätä suojattaviin tahoihin esimerkiksi lisäämällä 1 momentin 1 kohtaan toimexiantajan tai tämän palveluksessa olevan lisäksi toimialueella *vartijan tehtävää suorittava*.

Vartijan kiinniotto-oikeus 16 §

Uutena valtuutena vartijan kiinniotto-oikeuden lisäksi ehdotetaan kiinni otetun vapauttamista tietyin edellytyksin, jos hänen luovuttaminen poliisille ei ole kohtuullisessa ajassa mahdollista. Toimenpide edellyttäisi poliisin ja kiinniotetun suostumusta. Poliisilaitos kannattaa ehdotettua muutosta, jolla voidaan turvata poliisin hälytysvalmiuden ylläpito. Vähimmäisvaatimuksena tulisi vielä olla se, että vapautettava olisi velvollinen luotettavasti todistamaan henkilöllisyytensä.

Poliisilaitos esittää erityisesti myymälätarkkailussa toimiville kiinniotto-oikeuden lisäksi lyhtyaikaista säilyttämistä kiinniottiloissa. Tällä turvattaisiin vartijan työturvallisuus. Esimerkiksi Espoossa kiinniotettu henkilö puukotti kuljetuksen aikana vartijaa kesällä 2012¹. Kiinniottiloilla varmistettaisiin epäillyn henkilön yksityisyys. Nykysäätelyllä näpistyksestä kiinni jäänyt odottaa vartijan kanssa poliisia julkisesti. Kiinniotetun vapauttaminen uutena toimivaltuutena ei ole omiaan estämään uusia rikoksia. Yksin toimiva vartija voi joutua odottamaan hyvinkin kauan poliisin saapumista tilanteessa, jossa vapauttaminen ei tule kyseeseen. Tästä syystä vartijan kiinniotto-oikeuden tulisi sisältää myös lyhtyaikaisen säilössä pitämisen. Esitetty oikeus olisi siten yhdenmukainen järjestyksenvälvojan yleisötilaisuuksissa ja aluksilla tapahtuvan säilöönpano-oikeuden kanssa (48 §) .

Pääsyn estäminen 46 §

Järjestyksenvälvoijalla olisi oikeus estää pääsy toimialueelleen henkilöltä, joka täyttää 46 §:ssä mainitut kriteerit. Säännöksen sisältöä ei ole olennaisesti muutettu. Vartiointiliikkeiltä saadun palautteen mukaan vartijoihin ja järjestyksenvälvojiin kohdistuvat uhkaukset ja rikolliset teot ovat lisääntyneet jopa niin, että liike on joutunut suorittamaan oman henkilöstön turvaamista työvuorojen päättymisen yhteydessä.

Uhkaava käyttäytyminen voi kohdistua järjestyksenvälvojaan hänen työvuoronsa aikana tai sen ulkopuolella. Tämän vuoksi poliisilaitos ehdottaa pääsyn estämisen sisältöä laajennettavaksi niin, että suojattaviin tahoihin lisättäisiin järjestyksenvälvojat. Pääsyn estämisperusteita tulisi laajentaa lisäämällä pykälän 1 momenttiin uutena 2 kohtana seuraava teksti: *”joka on*

¹ Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen tiedote:

Kauppakeskus Lippulaivassa työvuorossa 22.6.2012 ollut vartija huomasi mieshenkilön lähestyvän puukko kädessä kauppakeskusta lähimetsän suunnasta. Mies pudotti vartijan käskyksestä puukon ja vartija lähti kuljettamaan tätä kauppakeskuksen tiloihin odottamaan poliisin paikalle tuloa. Mies oli kuljetuksen aikana lyönyt hallussaan olleella toisella teräaseella kaksi kertaa vartijaa keskivartalon alueelle. Vartijan suojaliivit pysäyttivät teräaseen, eikä hänelle tullut fyysisiä vammoja. Asiaa tutkitaan tapon yrityksenä. Tekijä pakeni paikalta.

vastustanut tai käyttäytynyt uhkaavasti toimialueella asetetun liikkeen järjestyksenvalvojaa kohtaan tai on syyllistynyt tai epäillään syyllistyneen tämän terveyttä tai henkilökohtaista koskemattomuuttaan loukkaavaan rikokseen tai muuhun rikokseen, joka on tehty kostona tämän suorittamasta valvontatehtävästä”.

Pykäläehdotuksen perusteluissa (s. 55) on suhtauduttu torjuvasti porttikieltojen toteuttamiseen. Poliisilaitos ehdottaa vielä harkittavaksi mahdollisuudesta antaa porttikielto esimerkiksi ravintolaan tai huvialueen osalta henkilölle, joka toistuvasti on käyttäytynyt uhkaavasti ja esiintynyt päihtyneenä sekä häirinnyt muiden rauhaa huvitilaisuuksissa ja ravintoloissa. Tällä voitaisiin parhaiten turvata muiden perusoikeuksien toteutuminen ja antaa työkaluja poliisin velvollisuudelle ennalta estää häiriöitä ja rikoksia. Porttikieltoasia on parhaillaan selvittävänä sisäasiainministeriön poliisiosaston asettamassa työryhmässä.²

Yleisötilaisuuksien järjestyksenvalvonnan kannalta poliisilaitos pitää tärkeänä, että kyseinen porttikieltojärjestelmä otetaan viipymättä käyttöön. Kielto tulisi koskea kauppaliikkeitä, anniskelupaikkoja ja yleisötilaisuuksia. Näissä olevien perusoikeuksien turvaaminen edellyttää, että entisyyden perusteella väkivaltaiseksi, häiritseväksi tai uhkaavaksi todetun henkilön pääsy estetään joko määrääjäksi tai kokonaan. Menettely muistuttaisi lähestymiskieltoa, mutta siinä suojattaisiin liikkeen tai tilaisuuden koko henkilökuntaa ja asiakkaita rikoksilta ja häiriöiltä.

Henkilön poistaminen ja kiinniottaminen 47 §

Pykälän 1 momentin 3 kohta olisi kokonaan uusi. Sen mukaan järjestyksenvalvojalla olisi oikeus poistaa toimialueeltaan siellä oikeudettomasti oleskeleva. Tarvittaessa hän voi ottaa tämän kiinni poliisille luovuttamista varten.

Rikoksesta epäillyn kiinniotto-oikeus 50 §

Järjestyksenvalvojan kiinniotto-oikeuteen ei esitetä muutoksia. Säännöksen mukaan kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille. Poliisilaitos toistaa aikaisemmin 16 §:n kohdalla lausumansa.

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annettu laki

Otsikossa mainitun lain 5 §:ään sisältyy kannatettava ehdotus käyttää yksityisen turva-alan henkilöitä poliisin apuna vapautensa menettäneiden vartiointissa. Poliisilaitoksen arvion mukaan tehtävä ei ehdotetussa muodossaan sisällä sellaista merkittävää julkisen vallan käyttöä, joka pitäisi olla yksinomaan virkavastuulla toimivalla virkamiehellä.

² Sisäasiainministeriön poliisiosaston työryhmä selvittää parhaillaan porttikieltojärjestelmän tarvetta. Työryhmän tehtävänä on arvioida, onko Suomessa tarvetta ja edellytyksiä yleisötilaisuuksia koskevalle porttikieltojärjestelmälle. Työryhmä arvioi myös, mitä vaihtoehtoisia mahdollisuuksia porttikieltojärjestelmälle olisi olemassa, jos tarpeiden ja edellytysten järjestelmälle katsotaan olevan olemassa.

Poliisilaitos kiinnittää Poliisihallituksen huomiota siihen, että vankeinhoitolaitoksen ja muun turvallisuusalan opintoja suorittavilla annettaisiin vastaava mahdollisuus erityiskoulutuksen suorittuaan suorittaa työharjoittelu aikana poliisivankilassa. Nykyisin tämä edellyttäisi virkaan nimittämistä, mihin järjestelyyn poliisilaitos ei ole ryhtynyt. Poliisilaitos on joutunut käyttämään toistuvasti hälytys- ja valvontatoimen poliisimiehiä vartijoiden tehtävissä vartijoiden sairaus- ja muiden poistumien vuoksi. Yksityisen turvalan vartijoiden että harjoittelijoiden avulla voitaisiin poliisiresurssit kohdentaa nykyistä enemmän poliisin kenttätoimintaan.

Poliisipäällikön sijainen
Apulaispoliisipäällikkö

Kimmo Markkula